

Hodnocení: 4 body – dobré, zejména ta 4. kapitola

Eva Kotašková, 332998

LATOUR, Bruno. 1999. *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies*. Cambridge: Harvard University Press . Kapitoly 4 a 5, str. 113-173.

Kapitola 4: From Fabrication to Reality: Pasteur and His Lactic Acid Ferment

Alternativní název: Dynamika vědeckých objevů: mezi konstruktivismem a realismem

Latour v této kapitole na příkladu Pasteurovy laboratoře popisuje vědecké objevy a mění význam konstrukce a fabrikace vědeckého poznání. Vědecký objev označuje jako dynamickou událost, v jejímž důsledku se situace a okolnosti zásadně proměňují. Svou roli přitom hraje celá škála aktérů (lidských i ne-lidských) a událostí, které nazývá propozice (Pasteur, vědecké obec, laboratoř, kvasinky...). Vymezuje se takto vůči dichotomii subjekt - objekt, ve které je vždy jeden aktér pasivní a druhý aktivní a která je přítomna v relativistickém i konstruktivistickém paradigmatu. Latour ukazuje, jak je možné tyto dvě paradigmaty propojit: kvasinka není pouhou konstrukcí Pasteura; přestože je nutně ovlivněna podmínkami experimentu, je také aktivní a (v rámci Pasteurovy práce) nezávislá. Konstrukce není pouhou rekombinací již existujících elementů, Pasteur a kvasinka si navzájem pomáhají a zviditelňují se. Pasteur zviditelňuje kvasinku, které se (poté, co experiment projde soudy) dostane taxonomického pojmenování, ale zároveň kvasinka přejímá roli hybatele, stává se nezávislou.

Kapitola 5 : The Historicity of Things: Where Were Microbes before Pasteur?

Alternativní název: Biografie věcí a jejich proměna v důsledku vědeckých objevů

V této kapitole se Latour vymezuje proti zjednodušujícím dichotomiím a navrhuje spíše uvažovat v termínech propozic, které neurčují pouze dvě oblasti, ale (a to je jejich výhodou) nabízí širokou škálu oblastí a aktérů, v závislosti na konkrétní události, čase a prostoru (například Pasteur, kvasinka, laboratoř, rok 1864). Latour se také snaží přeformátovat otázku historicity věcí, která v dichotomii subjekt-objekt připisována pouze jedné straně (druhá je přitom stabilní, pasivní substancí). Usiluje o připsání historicity všem aktérům vědeckého objevu a říká, že soubory jednání vždy zůstávají uvnitř sítí a jsou vykresleny přesným časoprostorovým obalem. Položíme-li si otázku, zda měl ve výkladu povahy kvasinek pravdu Pasteur či Pouchet, musíme reflektovat, v jakém světě nyní žijeme. „Pasteurovo“ vítězství (které je zároveň vítězstvím kvasinek) může existovat mimo jiné na základě našeho jednání. Šíří se například i představou, že kvasinky existovaly před Pasteurem. Tato představa zároveň reinterpretuje historii v souladu s Latourovým tvrzením, že objev je událost, po kterém nejsou okolnosti stejné, jako byly před ním.